

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Províncies un mes. 0'25 Ptas.
Estranjé un any. 6'00 "
Número corrent. 5 cèntims.
No retornám ets originals.

Direcció y Redacció: Arabí 6-pral.
Buzón: Kiosco de G. Lirola.-Borne

Directó: ES MASCLE ROS.

Anuncis a n'es «FOCH Y FUM»
(Per setmanes y amb variació)
Plana entera (prosa o vers). 100 Ptas.
id. mitja. 60 "
id. quarta part. 35 "
Versos de 10 peixes. («decima») 2 "
id. 5 id. («quintilla»). 1 "
Amb prosa cinc cèntims per paraula.

(Tirada: 3300 exemplars)

SETMANARI BILINGÜE INIMICH DE SES PENES Y AMICH D'ES BON HUMOR

NOZICI PRESECA DE L'HORA

La setmana qui vé si Deu heu vol, si es meu vahinat heu permét y es recursos mos hi arriben, publicarem es número de quatre planes, tractant de fondo es «Procés Verga-Mascle Ros», es banquete que sa projecta y altres asuntos molt interesants.

Aumentarem de planes y valdrá lo mateix o sja es corrent preu de 5 cèntims.

¿Hey ha res que dí? ¿No? Fins la setmana qui vé y no vos descuideu de fe propaganda.

¡Visca es FOCH Y FUM! ¡Vivaaaaaa!!!

¡Visca en VERGA! ¡Vivoooooooo!!!

¡Visca ES MASCLE ROS! Está bé, que visca; per sa nosa que fá a n'aquest Mon. ¿Que no es ve D. Juan, D. Xim y D. Bernat? (Tres persones realment distintes y un sol contrari vertadé.)

Dos palabras

Con buen ganado, diestros trabajadores y el mayor orden, celebróse el pasado domingo la fiesta taurina organizada por la Junta de Damas Antituberculosa.

Disidencias habidas entre los organizadores y la masa butifarra, usurpó lucidez e ingresos a la fiesta.

Viene luego la sesión del martes en el Ayuntamiento y se discuten 6.000 pesetas para entregar a la Junta Antituberculosa. ¡Y como no han de discutirse! Se propone votar dinero para dar trabajo a los obreros y la Comisión de Hacienda dictamina que no lo hay, porque ha de haberlo en la Casa de la Villa para entregarlo a la clase adinerada que no satisface las necesidades obreras, porque no quiere, siendo estas un foco de tuberculosis?

¡Hay que insistir! ¡Hay que buscar y hallar el dinero que se necesita para edificar un dispensario antituberculoso que reúna las debidas condiciones y que sea al mismo tiempo atendido como se merece! ¡Urge hallar la fabulosa cantidad que se precisa! ¿Dónde está?

El Gobierno ha aumentado en un considerable tanto por ciento a los funcionarios civiles y militares; exijales el mismo benévolo Gobierno, un día de su sueldo al año, ¡un solo día! y tendremos sin esforzarnos, la sonada cantidad que precisamos y que cual misero mendigo pide la Junta de Damas de puerta en puerta encontrando abiertas solamente las moradas obreras, pues que las madrigueras burguesas hallanse impenetrables toda vez que las sujeta el cerrojo de la ira, de la venganza, del desprecio por haber posado sus justicias plantas en nuestra caciquil Isla un señor con toda la barba y haberles prohibido que se jugaran desde la herencia que legaron de sus abuelos, hasta la camisa que cubre las carnes de sus hijos.

¡Haceos el sordo! Por mas que estas palabras no atraviesen vuestros oídos, día vendrá en que se incrustarán en vuestras conciencias para remorderos en lo mas hondo.

JORGE MARTÍ ROSSELLÓ.

D'es Procés «Verga-Mascle Ros»

Era divenres (mal día) a les cinch y mitja (o calsa) d'es capvespre quant es meu procuradó (no es meu, es de sa mare encare que la propiedad sea un robo) y jo, mes satisfets que un cá amb un ós (¡quina satisfacció si s'ós es pelat! ¿Heu vist may cap ós pelut?) partírem cap a l'Audiencia per entregá sa causa Verga-Mascle Ros que tant de renou ferá en su día.

D. Germán Ballester, mes que procuradó semblava un repartidó de periodichs, ja que en duya un bon feix

devall es brás ¡y es que hagués dúits si «La Almudaina», «La Ultima Hora» y «Correo de Mallorca» no haguessen tenguts agotats es que mes mos interesaven per sa defensa! Sempre sucseyeix igual; lo que mes sa necesita es lo que menos sa troba y com a prova, basta recordá que D. Bernat Gomila y Socies nascut a sa Font de na Xóna, procuradó d'es meu vahinat, ma sérca a jo mil pessetes de multa, quant está segú que no les ma trobará en que fasse més excavacions dins ses meues butxacas, que no n'ha fetes a Santa María per trobá es tresó que li asseguren ses sonámbulas.

¡Ah caparrut! ¿No sap vosté D. Bernat que ES Mascle Ros es mes pobre que una rata? (No ma referesch a ses rates administrativas.) Es treurerme dobbés a mí, es tant difícil com treure llet a una somera xórca. ¿No heu creu? Vengui a moñirme... ses butxacas y li assegur que no omplirá sa mesura.

Encare no sa sap ficzo es día que sa fallará sa causa; segurament será a fines de Agosto o a principios de Septiembre, cosa que avisarem amb anticipació per veure si será posible obtení un llenu d'aquells que deixen satisfet un empresari.

ES MASCLE ROS.

No es lo mateix receptá...

Fray Sión era un frare d'aquells mes mestres per convertí un poble heretje y borracho, per axó el Pare Nicolau el fé pujá es día de sa festa, perque fes un sermó atacant es moscards de grifo, (vulgo gats,) a fi de que no sembratxasen.

Fray Sión entre altres coses digué:

—Es vici d'es beure, es lo mes dejenerat d'el Mon. En moriré en Suau, heuré de deixá es dobbés a la terra perque a n'el Cel no podrá posá negoci d'alcohol. ¡Aquests homonots que s'engaten! ¡Aquestes dones que tant xarumben! ¡Ah condemnades! ¡Jo vos na daría amb axó que dug devant! ¡Jo vos na daría amb axó que ma penja! ¡Jo vos na daría amb axó llarg que sa remena, amb aquest cordó gruixat que de sa cintura mos penja a tots es frares! ¡Jo vos na daría!...

(Acabat es sermó, el Sen Tofol que coneixia es Rectó y li constava que bevia mes cazalla, rom y anisat que séca en Petecol, entra dins la sacristía y díu a n'es frare:)

—Dispensi seño frare; es qui beu mes d'es poble es el Seño Rectó

y puesto que es un bergant

devot de sa borrachera,

vosté amb lo que du a devant

li pot doná per derrera.

—¿Pegarme, singlades o cordonades a mí? (respongué es Rectó.) ¿Que no sabeu Sen Tofol que jo pác aquest seño perque fasse es sermó de lo que a mi hem doná la gana?

—Estrañy que essent vosté un gató de marca el....

Rectó:—Fatj predicá jent esterna

perque aguarvós no puch.

Sen Tofol:—Y perque li deixin such

per vosté a qualca taverna.

Mes clá aigo; tenia rahó el Sen Tofol.

CAP VERJO

De Binisalem

Es cunils d'es Telegrafista y sa ciencia d'es Menescal

Fa ja molt de temps que mos voliem ocupá d'es Beneitó o sia es menescal d'aquest poble y al afecta, en vista que ja no caben mes notes dins sa nostra cartera, ¡y axó que es molt grossa! mos prenim sa llibertad de comensarlés a publicá, amb so fi de que es pobles de Lloseta, Consey y Santa Eugenia ahont sovint

llansa ses seves bravates, (no a Sansellas ni a Biniali perque ja el coneixen) el coneixim a fondo.

Es cas es que el seño Telegrafista (que está casi sempre ausent de casera y de aparato) te una conia que poch dies há li fé set cunils; y com es sintada, no sabia com neixien ets animalons que veientlos tant petitons y sense pel, consultá es cas a n'es seu camarada D. Guiem Soler (a) es Beneitó cregut que verdaerament era menescal, però, ¡cual no sería la seva sorpresa al dirli despues de llarga y profundissima meditació que es conis neixen amb pel, y que per lo tant aquells sers que estava examinant y que per lo raro (no tenien pel) admirava, eren fruit d'un esbort y que él li aconsayava los tirás ja que no eren viables y si asquerosos!

¿Que tal li pareix seño Telegrafista sa ciencia d'aquest menescal?

Vosté ja veu com un ximple sabaté va sebre mes que él. Un sabaté li va dí a vosté que es conis neixen sense pel y que no los tirás, que li surerrien, y segons tenim notícis li van surant. ¿No es veritat? Endevant idó, los don molt y bon menjá y sa feran grossos, ¡grossos!... com es melóns d'es Menescal.

Un que heu sap.

D'Inca

Sesió 11 Juliol. Reunids están los Administradós Municipals; baix sa presidencia d'es nostro populá Alcalde y asisteix número considerable d'espectadós.

Sa dona lectura a sarta instansi presentada per D. Domingo Alcina reiterand s'oferiment que te fet de antemano per sa construcció d'es tan cacareat edifisi Hospital y suplicant a n'es Consistori activi los trabais preliminaris prova evident que no ha camviat de ruia, y que com fá vuit mesos oferi hasta 50.000 pessetes, per tal construcció, avuy fa lo propi; insisteix.

Nostros administradós, acordan complaura tal petisió y apoyá s'initiativa.

Axi heu esperám noltros que no quedin al olviado pues ja cansads están de promesas; si be confiam en sa firme actividad de nostro Alcalde.

Sa parla un poch de subsistencies y a renglon seguido tractan de serca local provisional per CORTERRA cnyas discusions de parés distinds, motivan s'acordi resoludre a sa próxima sesió despues de los estudis de sa comisió respectiva.

Anid s'ha vislumbrad un camvi radical en los procedimientos que sarta classe de Seños Concejals empleavan, en so únich fi de créa dificultads y estorbá; causa mes que sufisient perque ses mes de ses vegades sa prolongasen y fessen casi interminables ditas sesiones. ¡Ja era hora! Feis patria laborand pro Inca y no dubteu que es FOCH Y FUM seguirá fiscalisand com sempre; detestant tod lo detestable y ensalsand tod lo que mereixadó siga. AXI SOM NOLTROS.

ES BARBÓ INQUERO

NOTA: Recomendasió BARBÓNICA.

A los administradós d'es Municipi.

No deixeu al olviado sa construcció de barrada obrera. Cases barates y en condicions que bona falta fan.

LLORENS BELTRÁN.

NOTA DE REDACCIÓ: Barbó, ¿Com están de COTXERIA? Y de coches funebres? Vos ho demán perque un homo com vos que segons díu es Vallané Buit may heu volgut entrá en sivera; no sia cosa que si vos moríu, en sivera vos dugan a n'es Cementeri.

Llombriolatjada Artanenca

Madó Llombriol que a pesá de essé viuda de 40 Abrils y teni una fia molt resalada, vos assegur de que no es afectada de fe dijunis carnals.

Un vespre varem essé convidats p'es seu nóro a una velada guitarril que allá sa feya y s'havía d'honrá amb un ball. Intraduits, Madó Llombriol (o bé siga sa mestresa Bet.) mos rebé en sa majó cortesia y mos invitá a pendre part a n'es festejos, hont hey asistien varias vahinades y alguns bergants.

Se seguí es ballet y quant sa fé sa seña eléctrica, sa doná sa veu de a dormir y a poch a poch sa buida es salón de actos.

En Tomeu que n'es barrut, mos cridá s'atenció tot es temps de sa velada y mes quant ballá amb madó

Llombrigol; feta sa seña, prengué corral y sabem per ell mateix que sortí de la casa a las 3 d'es matí ahont ja partí cap a replegá ses garbes.

Nóro de madó Llombrigol
si mos tornas convidá
no mos fases agontá
lo que en Tomeu sa menjá
en so só d'es guitarrico.

Pupul.

¿Voleu bon calsat?-Colón 68

Elegància amb so calsat com sa de «CAN ESTARELLAS», ni es mascles ni ses famelles cosa igual may han somiat. Cercá milló resultat no es pot com es natural ja que empléa un material reforsat que es clients confita. ¡Cap altre tenda l'imita! ¡Aquesta es LA SIN RIVAL!

¿Qui no coneix en TOMEU GAY?

¿Que no el veis arromangat fent mes feina que un dimoni? Pinta a un preu tant moderat que es una celebridad. 8 PLASSA DE SANT ANTONI.

ESTELLICONS

Cremayonades de Felanitx

Amb s'escusa de que feyen renou p'es carré, s'altre dia na posá uns cuants a s'ombre un homonet que comandava.

S'escandol era degut a que a un *asallante* li havien cortat sa retirada, llevantli s'escala per hont havia pujat a un pis d'es carré d'ets Hortos.

Axi mateix tengué un jení ben curt s'homonet, qui per cosa tant poca doná un susto tant gros a sa jent jove.

Cremé Colau, deixa ana aquest mal püesto que vás perque si t'hi torn trobá depressa heurás de botá y pot sé et rompis es nás.

Un quinto que va está a s'ombre.

Radiotelegramas

Calle-Barrera-Arrabal: Pelea Suegra Novia y Novio padre marcha con su hija encuentro Can Pera Antoni semana próxima dará datos.

Kaiser Pierrot.

En Pep A. Forteza des carré de ses Monjas sa vol casa, sa posa en coneixement de totes ses atletes riques y pobres per lo que l sa pugue conveni.

La setmana qui vé el vos donarém a coneixa.

Calle Barafillo, revoltosa; escándalos a menudo, escobas balcon, mantas negras, matar vecinas, barbaridad como esta ninguna. Señora cuidado esconda revolver, vecindario rie sobre brujerías escobas,

Agencia Pi Pi.

Duen es Serverins a n'ets Artanenchs

Apreciat Poble: Has de sebre que es serverins mos hem posat dol per sa fuita que mos ha feta es Campeón ja que noltros estavem satisfets perque al menos haguessem tengut un poch de nom cosa que no hem pogut lográ may.

¡Paciencia! Ses atletes n'están contentes perque diuen que en *Juván* les donava tant de rollets. ¿Que no es vé? Ido ell heu deya y jo com a Serveri, protest enericament y vos dich a voltros Artanenchs, que qui s'hien duya es rollets, era ell y no ses atletes, y si torna, enllóch de darli rollets, li darém un bon pescuit.

NOTA: La setmana qui vé publicarém lo que xerra en *Juván* Mosqué de na Maria.

Un pelele.

Pelleuca pontdinguera

Aquesta serie sa compón amb 14 parts y es títol jeneral es: «Sa Festa d'es Pont d'Inca y es mals pasos de s cobradó Francisco Lluch.»

Primera part: S'INFLUENCIA D'EN LLUCH.

En Lluch, lo que va teni de mal cobradó, heu te de mal pagadó y no es que no sia ben aficadís, perque s'obri es Centro Maurista y ell volia essé es Conserje retirant un homo d'el ofici y amb responsabilidads. Sa va obri es Salón de «Can Bayé» y ja el tenim taquillé. S'obri es Centro Católich y ja el veim *incomodado*. S'inicia sa «Gran Papelera» y ja actua de majordóm.

Un homo per cobrá sa misa de les nou, ell, (encare que fes es joch de la Mare de Deu de la Mamella, «tres per mi y cap per ella.») Tiren per fé festa y el nombran a ell per cobradó. ¿Com estám?

La setmana qui vé sa segona part.

Invitació

D. Eliseo de Riquer, mos convida a s'exposició de cuadros que ha inaugurada a n'es salón d'es Veloz Sport Balear. Agraphim s'atenció.

Anant de balls

Disapte a vespre a n'es ball de «Can Meca» trobarem un pedás amb tacas sospitoses y el penjarem a un alambre per veure si sortiria es dueño (o dueña.)

Tothóm feya comentaris de si sa tractava d'un *asesinato*, o si cualcú s'havía esclatat es nás o que pestes seria.

Resultant de tal bugada cuant tot aclarit va está, que una famella endolada haguent menjat sobrasada es morros s'hi va torcá.

Diumenje a n'es ball de la Rambla, no hey hagué sanch, però hey hagué castañes y cops de puñy a granel.

Entre tacas sospitoses y galletas amb accés, sa comprén de que aquest mes ses sanchs van molt revoltoses.

Ses fabricantes de «Can Ribas»

Ses trabajadores de «Can Ribas», dimecres deixaren es trebay a causa d'haverlos trasladat es seu compañero *Moralinos* d'una banda a s'altre com a medida de venjansa.

Per haverlos alluñyat un mascle, totes amb grupo l'anaren a cercá fent manifestació.

Escús dirvos lo que ferán amb so *Mascle Ros* cuant en *Verga* el desterrí. ¡Será grós!

Moltes d'elles daven sa culpa d'es seu malestá dins sa fábrica, a *Doña Geroni* sa majordoma.

Procurarém enterarmós y tractarém s'asunto de tengudament.

Pot está orgullós en *Moralinos* de que ses dones s'hajen alsades per ell. (Ma referesch a sa huelga.) ¡No confundir!

¡Rigo! ¡Rigo! ¡Fora mos casti!

N'Ignaci Binimelis (a) *Vallana* condecorat amb sa gran creu de merit per havé resistit sa temptació de ses dones fadri y amb mes humó que una sogra, llempiadó de sa Plassa de Cort y altres herbes, fa a sebre a s'Alcalde de Palma, que es regadó de la Sala no esquiten per devant caseua, resultant un mosqué es seu salón betumaire.

Per lo tant n'Ignaci espera que s'Alcalde l'atendrá sinó, es treurá sa mangüera y ell sa posará a regá.

Tenda «LA CARTUJA»

Si escudellám heu masté, lliqueros, desxondiuvós.

Visitau es mostradós que uberts tot lo dia té

«LA CARTUJA» y ben cert sé de que dñs-ells hey veuréu

tot lo que necesitéu y en posá a sa tenda es peus

que vos nombrarán es preus, baratara hey trobareu.

Poesia de Sa Poble

¿Coneixeu ses *Ferreteres* ses de per Can Maciá? Exclúsiu per marmulá valen moltes de pessetes y son tan ignorantetes que no valen s'aixicá, duen molts de flochs, randetes y a n'es revol ben poch pá.

O vos turau de xerrá joh *Farreres* desdixades, o vos donaré singlades o Foch y Fum cremará o en Bañeta hen pasará o amb tochs o be amb bestonades o... ora pronobis.

Y si vos heu enfadades digaumo y axi heu sabré y un regalo vos feré pues tench un joch de recades y les vos cotlocaré.

Som aquell homo beneit.

Sa frescura d'un Clavari

Grosa xerradissa y sobrad motiu tenen es *sobreposats* de dirni quatre de fresques.

En Cayetano tenia un café (ara ja no el té perque el va vendre) y feya cinch o sis anys que era Clavari y heu era per ses seues conveniencias encare que ell diga que no perque dispots estám a ferley tocá en ses mans.

Cada any en Cayetano quedava com un homo encare que no fes cap mul pero enguañy per despedida s'ha portat *con todas las de la ley*. Tenia en podé seu o milló dit a sa Caixa de Ahorros unes tres mil y pico de pessetes de sa concordi y essent ell Depositari y

Clavari, aquestes pessetes li han rendit de 15 a 18 pessetes d'interés. Are aferrauvós fort que no caiguen.

¿Sabeu que va dá a n'es *sobreposats* perque poguesen cubri lo que los faltava per poré acabá sa festa? Sensillament un duro, no com a Clavari sinó com a particular. ¿Vos fa es frit? Ja ta coneixerém y pensa rém amb tu cuant necessitém un Clavari per administrá es nostros interesos.

Atenció: A n'es vahinats d'es carré d'en Berard, los feim a sebre que lo que han tengut de magró anguañy, l'any qui vé heu tendrán de grás en sa nova concordi.

Parla es Corresponsal d'Alaró

Deya es setmanari sollerich de la setmana passada, que jo havia terminat es «Rosari Consistorial Alaroné», per pó de devallá d'en sis en sis ets escalons de sa Casa de la Vila. Axó dit «S'Oreyota» o sia es firmant de s'article, per mes que ell está convensut que si vatj tayá es «rosari», sobrats motius tenia per ferhó ja que jo no he servit, ni seryesch, ni serviré may de cubertora, a covarts com es ell y molts d'altres y per acreditá lo que dich, basta pegá una uyada a n'es molts anónims que tench amb cartera, y per lo asquerosos (molts d'ells) no los he dat publicidat, fins coneixe el autor, pero el autor no ha pareoido.

«S'Oreyota», (que no se qui es, però ja m'ho figur pues animals d'oreyota, son es més corrents áses o porchs y si ell perteneix a n'aquest *señorío*, en fé un altre article basta que sa firmi «En Pótes» o «En Morro Llarg» y axi el nombraré p'es seu verdadé nom.)

Per are esperaré sa contestació a ses preguntes que feya a n'es *Lletyeté* y a n'en *Sión* y no diré mes amb sa condició de que en *Sión* no pregoni que ja estám cansats de posarlo demunt es setmanari, o que trobám que fa baix es fé cas d'ell.

Corresponsal.

D'Esporlas

¿Que será aquesta corrida que projecten ets esporlarins? ¿Es cert que sa primera espasa du uyeres? ¿Y si li cauen? ¿Y es vé que sa segona espasa te tanta po a ses bañes que no mira cap dona casada *por temor a su marido*? ¿Es veritat que volen dá es xasco a n'es públich, duguent boys sense bañes? ¿Será per pó de rebre *lavativas con cuernos*?

Mos n'entererém y darém details.

Un torero d'hivern.

De Marratxi

Per aquí tenim famelles que duen es... calsons. S'homo, per elles es un moble de lujo.

Disapte a la una de s'anit partien cap a S'Arenal a pega una panxada de fam d'amagat de tothóm, y cuant tengueren es trastos carregats (formatje y comestibles heu deixaren a sa botiga) s'asé que te mes coneixement y es mes cumplit que elles, volguentsé despedi d'es vahinats, sa posá a bramá. ¡Bona porcada! Tothóm s'hen doná conta! ¡*¡Dilio frustado!*!

Per remato, deixaren es cá tancat dins sa casa el cual com que era totsol y comandava, va fé un banquete gallinas.

¿Vol di volien fojje d'es poble fenthó, amb secret? ¡Valga que abans de parti d'es vahinats sa despedi es molt simpátich asé!

De Buñola

Fa una temporada que a certa barrecanera, (segóns ella digué;) li havian robat una vintena de duros.

Per sospites fé compareixe a tres joves devant la Guardia Civil, a tres joves innocents, a tres joves ben honrats, per lo cual ells y ses sevas familis tengueran un gran disgust. Are s'ha sebut que sa fulana, mentres s'homo feya feina com un mul s'empesolava unes bones ollades de carn, y també s'ha dit que dies antes de doná part, havia pagat contes de cosidores, bufigueres y carnicés que tot plegat pujava un bon pico.

S'homo no estave enterat d'aquests deutes y claro, per pó de sa pó, ella pagá y ara jo dich, ¿amb aquins dobbés pagá? ¿qui será es lladre d'es papé de 20 duros? Es segú que sa fulana el coneix, ¿que vos pareix?

Menja bó, fresch y barato

Servisi mes esmerat que a sa «FONDA D'EL PERU», no el conseguirá ningú ni per fora ni a Ciutat.

Sa menja amb comodidad, hey acudeix pajesia

de tota categoria;

alaben ferm es cuinés,

menjen molt per poch dobbés

y hey tornen un altre dia.

NOTA: Per accés d'original, deixám de publicá es couplet. Anirá la setmana qui vé que es número será extraordinari.

OSNIS JURN